

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ
ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 วช. (ด้านการพยาบาล)

เรื่องที่เสนอให้ประเมิน

1. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
เรื่อง แผนการสอน เรื่อง ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)
2. ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อ
ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

เสนอโดย

นางสาวนุสรรา โมราสุข

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 6 ว (ด้านการพยาบาล)

(ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 403)

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

สำนักการแพทย์

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน แผนการสอน เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ 2 เดือน (ตั้งแต่วันที่ 27 กรกฎาคม 2552 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2552)
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

ความรู้ทางวิชาการ

1. ความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช1เอ็น1)
2. ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ

ความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช1เอ็น1)

ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช1เอ็น1) เป็นโรคที่แพร่ติดต่อระหว่างคนสู่คน เริ่มพบที่ประเทศเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้แพร่ออกไปยังอีกหลายประเทศ สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช1 เอ็น1) ซึ่งเป็นเชื้อไข้หวัดใหญ่ ตัวใหม่ ที่ไม่เคยพบมาก่อน เกิดจากการผสมสารพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดใหญ่ของคน สุนัข และนก คนส่วนใหญ่ไม่เคยมีภูมิคุ้มกันต่อไวรัสชนิดนี้เลย วิธีการแพร่ติดต่อ เชื้อไวรัสที่อยู่ในเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย แพร่ติดต่อไปยังคนอื่น ๆ โดยการไอจามรดกันโดยตรง หรือหายใจเอาฝอยละอองเข้าไป หากอยู่ใกล้ผู้ป่วยในระยะ 1 เมตร บางรายได้รับเชื้อทางอ้อมผ่านทางมือหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ เช่น แก้วน้ำ ลูกบิดประตู โทรศัพท์ ผ้าเช็ดมือ เป็นต้น เชื้อจะเข้าสู่ร่างกายทางจมูก ตา ปาก ผู้ป่วยอาจเริ่มแพร่เชื้อได้ตั้งแต่ 1 วันก่อนป่วย ช่วง 3 วันแรกจะแพร่เชื้อได้มากที่สุด และระยะแพร่เชื้อมักไม่เกิน 7 วัน

อาการผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเริ่มมีอาการหลังจากได้รับเชื้อไวรัส 1 – 3 วัน มีน้อยรายที่นานถึง 7 วัน อาการป่วยใกล้เคียงกันกับโรคไข้หวัดใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วไป เช่น มีไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย ไอ เจ็บคอ อาจมีอาการเบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน หรือท้องเสียร่วมด้วย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรง หายป่วยได้โดยไม่ต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล อาการจะทุเลาและหายป่วยภายใน 5 – 7 วัน หากไม่ดีขึ้น และมีอาการรุนแรงขึ้น คือไข้ไม่ลดภายใน 2 วัน ไอถี่ขึ้น เจ็บหน้าอก หายใจเร็วกว่าเดิม ควรรีบไปพบแพทย์ มีบางรายที่มีอาการปอดอักเสบ รุนแรง จะพบอาการหายใจเร็ว เหนื่อย หอบ หายใจลำบาก ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้

ภาวะแทรกซ้อนที่พบส่วนใหญ่เป็นภาวะแทรกซ้อนของระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ปอดอักเสบ แบ่งเป็น primary viral pneumonia หรือ secondary bacterial pneumonia หูชั้นกลางอักเสบ (otitis media) โพรงจมูกอักเสบ (sinusitis) Bronchiolitis, croup หรือมีการกำเริบของโรคหอบหืด หรือโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ภาวะแทรกซ้อนของหัวใจ เช่น myocarditis, pericarditis เป็นต้น และ

มักก่อให้เกิดภาวะหัวใจล้มเหลวได้มากในผู้ป่วยที่มีโรคหัวใจอยู่เดิม เช่น rheumatic heart disease, ischemic heart disease เป็นต้น ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท เช่น Guillain-Barre syndrome, Reye's syndrome (มักพบในเด็กที่ได้รับยา Aspirin) ส่วนภาวะแทรกซ้อนของระบบอื่น ๆ พบได้น้อยกว่าร้อยละ 1 เช่น myositis มักพบในเด็ก จนทำให้เกิดปัญหาในการเดินได้

การวินิจฉัย สำหรับการตรวจวินิจฉัยแยกโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) นี้ใช้วิธีการหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ด้วยวิธี real time RT-PCR (Real time reverse transcriptase polymerase chain reaction)

การรักษา เนื่องจากไข้หวัดใหญ่เป็นโรคที่สามารถหายได้เอง การรักษาจึง เป็นแบบประคับประคอง การใช้ยาปฏิชีวนะไม่มีประโยชน์ ยกเว้นกรณีที่มีการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน โดยเฉพาะที่ระบบทางเดินหายใจ การให้ยาด้านไวรัสไข้หวัดใหญ่จึงแนะนำให้ใช้เฉพาะ ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรกซ้อนที่รุนแรง โดยต้องเริ่มให้ภายใน 24 ชั่วโมงแรก และแนะนำให้ใช้ยาด้านไวรัสไข้หวัดใหญ่ในผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงถึงขั้นคุกคามต่อชีวิตจากไข้หวัดใหญ่ แม้ว่าจะหลัง 48 ชั่วโมงแล้วก็ตาม

ยาด้านไวรัสไข้หวัดใหญ่ ที่ใช้รักษาได้แก่ oseltamivir จัดอยู่ในกลุ่ม neuraminidase ออกฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ neuraminidase ซึ่งเป็นเอนไซม์ที่ไวรัสไข้หวัดใหญ่ ต้องใช้ในขั้นตอนที่แบ่งตัวแล้วจะหลุดออกจากเซลล์ เมื่อเอนไซม์ถูกยับยั้งไวรัสตัวใหม่จำนวนมากมาที่ผลิตจากเซลล์ที่ติดเชื้อจะเกาะกลุ่มกันที่ผิวเซลล์ ไม่สามารถออกมาแพร่กระจายไปเซลล์ใหม่ได้ ยาด้านไวรัสกลุ่มนี้สามารถยับยั้งเชื้อไข้หวัดชนิด เอ และ บี ทั้งในคนและสัตว์ รวมทั้งไข้หวัดนก (A/H5N1) และไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) นี้ด้วย

การพยาบาล

ผู้ป่วยที่มีอาการเล็กน้อย เช่น มีไข้ต่ำ ๆ และยังสามารถรับประทานอาหารได้ อาจไปพบแพทย์ที่คลินิก หรือขอรับยาและคำแนะนำจากเภสัชกรใกล้บ้าน และดูแลรักษาตนเองที่บ้าน โดย

1. รับประทานยารักษาตามอาการ เช่น ยาลดไข้พาราเซตามอล (ห้ามใช้ยา Aspirin) ยาละลายเสมหะ เป็นต้น และเช็ดตัวลดไข้เป็นระยะด้วยน้ำสะอาด
2. ดื่มน้ำสะอาดและน้ำผลไม้ มาก ๆ งดดื่มน้ำเย็น
3. พยายามรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ให้ได้มากพอเพียง เช่น โจ๊ก ข้าวต้ม ไข่ ผัก ผลไม้ เป็นต้น หากรับประทานอาหารได้น้อย อาจต้องได้รับวิตามินเสริม
4. นอนหลับพักผ่อนมาก ๆ ในห้องที่อากาศถ่ายเทดี
5. ไม่จำเป็นต้องรับประทานยาปฏิชีวนะ ยกเว้นติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน ซึ่งต้องรับประทานยาจนหมดตามแพทย์สั่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อคื้อยา

คำแนะนำในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน

การป้องกันไม่ให้ติดเชื้อ

1. หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้ป่วยไข้วัดใหญ่
2. หากต้องดูแลผู้ป่วย ควรสวมหน้ากากอนามัย เมื่อดูแลเสร็จ ควรล้างมือด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาดทันที
3. ไม่ใช้แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ ช้อนอาหาร ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดหน้าร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ป่วยไข้วัดใหญ่
4. ใช้ช้อนกลางทุกครั้ง เมื่อรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น
5. หมั่นล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังไอ จาม
6. รักษาสุขภาพให้แข็งแรง โดยรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รวมทั้งไข่ นม ผัก และผลไม้ ดื่มน้ำสะอาดและนอนหลับพักผ่อนให้พอเพียง ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงบุหรี่และสุรา

การป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อ

1. หากป่วยเป็นไข้วัดใหญ่ ควรลาหยุดงาน หยุดเรียน เป็นเวลา 3 - 7 วัน ซึ่งจะช่วยลดการแพร่ระบาดได้มาก
2. พยายามหลีกเลี่ยงการใกล้ชิดคลุกคลีกับคนอื่น ๆ
3. สวมหน้ากากอนามัย เมื่ออยู่กับผู้อื่น หรือใช้ทิชชูปิดจมูกปากทุกครั้งที่ไอจาม ทิ้งทิชชูลงในถังขยะที่มีฝาปิด แล้วล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่

2. ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ

แผนการสอนเรื่องไข้วัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1เอ็น 1) นำแนวคิดของโรเซนสต็อก (Rosenstock, Strecher & Becker, 1994) มาประยุกต์ใช้ในการสอน กล่าวคือความเชื่อด้าน สุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้วัดใหญ่ของผู้ปกครอง มีความสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพการดูแล บุตรหลาน ดังนั้นการที่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กรับรู้ว่ามีบุตรหลานของตนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค รับรู้ความรุนแรงของโรค รับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกัน จะทำให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก เกิดความตระหนักในการปฏิบัติตนหรือในการดูแลบุตรหลาน เพื่อลดโอกาสเสี่ยงต่อการเป็น โรคลดความรุนแรงของโรค หรือโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ กระจายเชื้อ เป็นแผนการสอนที่ใช้สอนผู้ปกครองหรือผู้ดูแลผู้ป่วยเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มตามสถานการณ์ของผู้ป่วยที่มารับบริการในขณะนั้น โดยเนื้อหาการสอนประกอบด้วยสาเหตุ การแพร่ติดต่อ อาการและอาการแสดง อาการที่ควรรีบมาพบแพทย์ แนวทางการรักษา คำแนะนำในการ ป้องกันไม่ให้ติดเชื้อและการป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อ กลุ่มเสี่ยงที่ต้องรีบพบแพทย์เมื่อเป็นไข้วัดใหญ่ รวมทั้งวิธีการใช้หน้ากากอนามัยและการล้างมือที่ถูกต้อง

4. สรุปสาระสำคัญของเรื่องและขั้นตอนการดำเนินการ

สรุปสาระสำคัญของเรื่อง

โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) เป็นโรคที่ติดต่อจากคนสู่คน โดยติดต่อจากการหายใจเอาเชื้อไวรัสที่กระจายอยู่ในอากาศจากการไอหรือจามของผู้ที่ป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่ หรือจากการสัมผัสสิ่งของที่ปนเปื้อนกับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ และนำเชื้อเข้าสู่ระบบ ทางเดินหายใจ พบมีผู้ป่วยทั่วโลกเนื่องจากเป็นเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ คนส่วนใหญ่ไม่ มีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสชนิดนี้ ทำให้มีการระบาดอย่างรวดเร็วและมีความรุนแรงสูงกว่าไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล กลุ่มที่พบว่ามีโรค ติดเชื้อสูงกว่ากลุ่มอื่นคือ เด็กวัยเรียนและคนหนุ่มสาว และกลุ่มที่อัตราเสียชีวิต สูงคือ ผู้ป่วยที่มีโรค ประจำตัว เช่น โรคปอดเรื้อรัง โรคหัวใจ โรคอ้วน และหญิงตั้งครรภ์ โดยระยะเวลาการแพร่กระจายเชื้อใน ผู้ป่วยผู้ใหญ่และเด็กโตเริ่มตั้งแต่ 1-2 วันก่อนมีอาการป่วย ส่วนระยะเวลาการแพร่เชื้อขึ้นอยู่กับอายุและ สภาวะของผู้ป่วย ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่อายุมากกว่า 12 ปี สามารถแพร่เชื้อได้ 7 วันหลังจากวันที่ไม่มีไข้ ส่วนผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี สามารถแพร่เชื้อได้นานขึ้น เฉลี่ย 7-8 วัน โดยมี รายงานว่าในเด็กเล็กอาจแพร่เชื้อได้นานถึง 19-21 วันนับตั้งแต่วันเริ่มมีอาการ (จรรยา แสงสัจจา, 2550)

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ในโรงพยาบาล เจริญกรุงประชารักษ์ พบว่ามีผู้ป่วยที่มีกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่มารับบริการในเดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 5,435 คน เดือนสิงหาคม 2552 จำนวน 4,161 คน และเดือนกันยายน 2552 มีจำนวน 3,500 คน (งานสถิติและเทคโนโลยี ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์,2552) และใน จำนวนนี้เป็นผู้ป่วยเด็กที่ต้องรับไว้รักษาใน โรงพยาบาลเดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 65 คน เดือน สิงหาคม 2552 จำนวน 82 คน และเดือนกันยายน 2552 มีจำนวน 50 คน (คณะกรรมการควบคุมโรค ติดเชื้อ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์, 2552)

ผู้ศึกษาจึงสนใจจัดทำแผนการสอนเรื่อง ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) เพื่อให้สอนผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กที่มีอาการเข้าข่ายสงสัยว่าเป็น โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ที่มาใช้บริการที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม ศึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) สามารถดูแลบุตรหลาน ตนเองและครอบครัวได้อย่างปลอดภัย และลด การแพร่กระจายของเชื้อโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) จำนวน 30 คน ใน ระหว่างวันที่ 10 -21 เดือนสิงหาคม 2552 ช่วงระหว่างเวลา 10.00-12.00 น.

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่และไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ รูปแบบและวิธีการสอนหลังจากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และวางแผนการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา

2. จัดทำแผนการสอนและแบบทดสอบความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) พร้อมทั้งสร้างแบบประเมินการฝึกปฏิบัติการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือ

2.1 แผนการสอนมีเนื้อหาประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ได้แก่สาเหตุ การแพร่ติดต่อ อาการ การรักษา การป้องกัน การใช้หน้ากากอนามัยและการล้างมือ โดยศึกษาและรวบรวมเนื้อหา จากตำรา เอกสารต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง จัดทำเป็นแผนการสอน จากนั้นนำแผนการสอนไปตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขภายหลังการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพยาบาลเด็กและด้านโรคติดเชื้อในเด็กจำนวน 3 ท่าน

2.2. แบบทดสอบความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) เป็นแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ซึ่งข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ หากความเที่ยง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ ให้เลือกตอบถูกหรือผิด

2.3. แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือ เป็นแบบประเมินการฝึกปฏิบัติโดยการสังเกตผลการปฏิบัติ มีรายละเอียดตามขั้นตอนการใส่หน้ากากอนามัย และขั้นตอนการล้างมือ ตามแผนการสอน

3. กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กที่มีอาการเข้าข่ายสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) โดยมีอาการดังต่อไปนี้ 1) มีไข้มากกว่า 38 องศาเซลเซียส ร่วมกับไอ เจ็บคอ 2) มีอาการอื่นๆ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล ปวดเมื่อย อาเจียน ท้องเสีย จำนวน 30 คน ที่มารับบริการที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม เด็กผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ในระหว่างวันที่ 10 - 21 เดือนสิงหาคม 2552 ช่วงระหว่างเวลา 10.00-12.00 น.

4. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรมเด็กผู้ป่วยนอก ทำการสอนเป็นกลุ่ม (2-5 คน) หรือรายบุคคล แล้วแต่สถานการณ์วิธีการสอนโดยการบรรยายประกอบการใช้โปรแกรม power point เป็นสื่อการสอนทางคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งสอนสาธิตวิธีการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือและให้ฝึกปฏิบัติ เวลาที่สอน 45 นาที จำนวนที่สอนทั้งหมด 8 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 30 คน

5. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากสอนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าสถิติความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลความรู้จากแบบทดสอบ ใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เฉลี่ยของผู้เข้ารับการอบรม ก่อนและหลังการ สอน ด้วยสถิติ ที-เทส (Paired - simples t - test) และเปรียบเทียบคะแนนรายข้อคำถามก่อนและหลังการสอนด้วยค่าร้อยละ

6. สรุปผลการดำเนินการ เรื่องแผนการสอน เรื่อง ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) จัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการและนำเสนอตามลำดับ

5. ผู้ร่วมดำเนินการ ไม่มี

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติทั้งหมดร้อยละ 100 ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่และไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) สาเหตุ การแพร่ติดต่อ ไวรัสวิทยาของไวรัสไข้หวัดใหญ่ แอนติเจนและการเปลี่ยนแปลงแอนติเจน ของไวรัสไข้หวัดใหญ่ ระยะฟักตัว อาการและอาการแสดง การวินิจฉัย แนวทางการดูแลรักษา ภาวะแทรกซ้อนการป้องกันไม่ให้ติดเชื้อ การป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อ การใช้หน้ากากอนามัยและการล้างมือ และศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ รูปแบบการสอนและวิธีการสอน วิธีการสร้างสื่อการเรียนการสอน หลังจากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และวางแผนการสอน วางแผนการใช้สื่อ และรูปแบบการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา

2. จัดทำแผนการสอนและแบบทดสอบความรู้เรื่อง ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) พร้อมทั้งแบบประเมินการฝึกปฏิบัติการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือ

2.1 แผนการสอนเรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) สร้างขึ้น มีเนื้อหา ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ได้แก่สาเหตุ การแพร่ ติดต่อ อาการ การรักษา การป้องกัน การใช้หน้ากากอนามัยและการล้างมือ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง แผนการสอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาและรวบรวมเนื้อหา จากตำรา เอกสารต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง นำมาเรียบเรียงให้เป็นไปตามลำดับวัตถุประสงค์ จัดทำเป็นแผนการสอน ตลอดจนคัดเลือกรูปภาพประกอบในโปรแกรม power point เพื่อเป็นสื่อการสอน ทางคอมพิวเตอร์

2.1.2 นำแผนการสอนไปตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้อง โดย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลเด็กและด้าน โรคติดเชื้อในเด็ก จำนวน 3 ท่าน

2.1.3 นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขภายหลังการตรวจสอบและข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2. แบบทดสอบความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) เป็น แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ซึ่งข้อคำถาม

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ หากความเที่ยงโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนตามเนื้อหา ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ โดยให้ เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ให้เลือก และ / หรือกรอกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงลงไปในช่วงว่าง มีทั้งหมด 4 ข้อ ส่วนที่ 2 มีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ ให้เลือกตอบถูกหรือผิด โดตาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และกาเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด การประเมินให้คะแนน ตอบถูกในข้อนั้นๆ ให้คะแนนเท่ากับ 1 ถ้าตอบผิดให้คะแนนเท่ากับ 0

2.3. แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือ เป็นแบบประเมินการฝึกปฏิบัติโดยการสังเกตผลการปฏิบัติ มีรายละเอียดตามขั้นตอนการใส่หน้ากากอนามัย และขั้นตอนการล้างมือ ตามแผนการสอน

เครื่องมือที่สร้างแล้วได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองผู้ป่วยเด็ก 5 ราย หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ไขให้เหมาะสม ก่อนนำไปใช้จริง

3. กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กที่มีอาการเข้าข่ายสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) โดยมีอาการดังต่อไปนี้ 1) มีไข้มากกว่า 38 องศาเซลเซียส ร่วมกับไอ เจ็บคอ 2) มีอาการอื่นๆ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล ปวดเมื่อย อาเจียน ท้องเสีย จำนวน 30 คน ที่มาใช้บริการที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม ตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ในระหว่างวันที่ 10 - 21 เดือนสิงหาคม 2552 ช่วงระหว่างเวลา 10.00-12.00 น.

4. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง ที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม ตึกผู้ป่วยนอก ทำการสอนเป็นกลุ่ม (2-5 คน) หรือรายบุคคล แล้วแต่สถานการณ์ วิธีการสอนโดยการบรรยายประกอบการฉายภาพโดยใช้โปรแกรม power point เป็นสื่อการสอนทางคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งสอนสาธิตวิธีการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือและให้ฝึกปฏิบัติ ตามแผนการสอนที่ได้ ปรับปรุงแก้ไขภายหลังการตรวจสอบและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เวลาที่สอนแต่ละครั้ง 45 นาที จำนวนที่สอนทั้งหมด 8 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

- แนะนำตนเองกับผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กที่พามาตรวจหลานมารับบริการ
- แจกแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนสอน จำนวน 10 ข้อ ให้ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กตอบคำถามโดยใช้เวลา 10 นาที หลังจากนั้นผู้ขอประเมินจะเก็บแบบทดสอบไว้ตรวจสอบต่อไป
- เริ่มการสอนความรู้เรื่อง ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) แก่กลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของแผนการสอนและสื่อการสอน รวมใช้ระยะเวลาจนครบทุกขั้นตอน จำนวนเวลาที่สอน 25 นาที โดยสาระสำคัญของเรื่องมีตามรายละเอียดดังนี้ 1) สาเหตุและการแพร่ติดต่อ ระยะเวลา 3 นาที 2) อาการ และอาการที่ควรรีบไปพบแพทย์ ระยะเวลา 3 นาที 3) แนวทางการรักษา ระยะเวลา 3 นาที

4) วิธีการป้องกันไม่ให้ติดเชื้อ และการป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อ ระยะเวลา 5 นาที 5) กลุ่มเสี่ยงที่ต้องรีบไปพบแพทย์เมื่อเป็นไข้หวัดใหญ่ ระยะเวลา 2 นาที 6) ประโยชน์ และวิธีการใช้หน้ากากอนามัย และฝีกปฏิบัติ ระยะเวลา 5 นาที 7) การล้างมือ และฝีกปฏิบัติ ระยะเวลา 4 นาที

- หลังการสอน แจกแบบทดสอบความรู้หลังการสอน ให้ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กตอบคำถามจำนวน 10 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที

- บันทึกแบบประเมินผลการฝีกปฏิบัติการใช้หน้ากากอนามัย และการล้างมือ

- ทำการตรวจแบบสอบถามวัดความรู้ทั้งก่อนและหลังการสอนให้กับผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กทุกราย หากข้อคำถามใดตอบไม่ถูกต้องหรือไม่เข้าใจในหัวข้อเรื่องที่สอน จะให้คำแนะนำและอธิบายในประเด็นที่เข้าใจไม่ถูกต้องนั้นซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องต่อไป

5. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาคำนิพนธ์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากสอนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าสถิติความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลความรู้จากแบบทดสอบ ใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เฉลี่ยของผู้เข้ารับการอบรม ก่อนและหลังการสอน ด้วยสถิติที-เทส (Paired - simples t - test) และเปรียบเทียบคะแนนรายข้อคำถามก่อนและหลังการสอน คัดค่าร้อยละ

7. ผลสำเร็จของงาน

ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กที่มีอาการเข้าข่ายสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ได้รับการให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) โดยการสอน จำนวน 30 ราย ระหว่างวันที่ 10 -21 เดือนสิงหาคม 2552 มีการประเมินความรู้ก่อนและหลังการสอน เมื่อเปรียบเทียบ ความรู้ก่อนและหลังการสอน พบว่า ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็ก มีความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) หลังการสอน มากกว่าก่อนรับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($p > .001$) ตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (มารดา) คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 และมีการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.33

2. การทดสอบความรู้เรื่องโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

2.1 ผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการสอน มีจำนวนผู้ทำแบบทดสอบ 30 ราย คะแนนเต็ม 10 คะแนน ก่อนได้รับการสอนคะแนนความรู้ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 ภายหลังได้รับการสอนมีคะแนนความรู้ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 80

2.2 ผลการทดสอบความรู้พบว่าก่อนการสอน ข้อคำถามที่ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 8 ตอบถูกทั้งหมด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 รองลงมาข้อ 7 ตอบถูกทั้งหมด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 หลังการสอน ข้อคำถามที่ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 และข้อ 8 ตอบถูกทั้งหมด 10 คน ทั้ง 2 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 33.33 แสดงว่า ในคำถามข้อ 4 ที่ถามว่า ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ไม่ควรรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น เพราะสามารถแพร่เชื้อได้ พบว่าผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กเข้าใจผิดว่าการรับประทานอาหารร่วมกับผู้ที่ เป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) สามารถติดเชื้อ ส่วนข้อ 8 ถามว่า ท่านควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง เมื่อออกไปนอกบ้านเพื่อป้องกันการได้รับเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ(เอช 1 เอ็น 1) ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กยังมีความเชื่อว่าการใส่หน้ากากอนามัยใช้สำหรับคนที่ปกติยังไม่เป็นโรคใส่หน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

2.3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อนและหลังการสอน โดยสถิติที-เทส (Paire-simple t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ก่อนและหลังการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กมีความรู้เรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) หลังการสอนเพิ่มมากขึ้น

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการสอนผู้ปกครองหรือผู้ดูแลผู้ป่วยเด็กที่มีอาการเข้าข่ายสงสัยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)
2. พัฒนาคุณภาพในการให้การพยาบาลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ(เอช 1 เอ็น 1)
3. ใช้ในการวางแผนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ(เอช 1 เอ็น 1)

9. ความยุ่งยาก ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ

1. มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการสอน ไม่มีห้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ จึงทำให้มีสิ่งรบกวนสมาธิผู้ฟัง
2. ในช่วงเวลาที่สอนให้ความรู้ เนื่องจากผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กต้องดูแลบุตรหลานที่ป่วยด้วย ขณะที่รับการสอน ทำให้ไม่มีสมาธิในการฟังจึงต้องมีการให้ข้อมูลเดิมซ้ำหลายครั้งทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนเพิ่มขึ้น
3. การฝึกปฏิบัติการใส่หน้ากากอนามัยและการล้างมือ จำเป็นต้องมีผู้ดูแลบุตรหลานของผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กจึงต้องใช้บุคลากรเพิ่มในส่วนนี้

10. ข้อเสนอแนะ

1. แผนกผู้ป่วยนอกควรมีห้อง หรือสถานที่สำหรับสอนสุขศึกษาหรือให้ความรู้ผู้ป่วยเป็น

สัดส่วน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กมีสิทธิในการฟังมากขึ้น

2. ควรพัฒนารูปแบบแผนการสอน เป็นแบบวิถีทัศน์ เพื่อให้เป็นที่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ได้ โดยเฉพาะในแง่การป้องกันโรค

3. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยมีพฤติกรรมสุขอนามัยในการป้องกันโรคที่ดี เช่น มารยาทในการไอ-จาม การล้างมือ การใช้หน้ากากอนามัย การรับประทานอาหารร่วมกันโดยใช้ช้อนกลาง

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ลงชื่อ 
(นางสาวนุสรรา โมราสุชา
ผู้ขอรับการประเมิน
วันที่ ๘ ๒๒.๘. 2554

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ 
(นางสาวนิลวรรณ มัชยาอนนท์)

ตำแหน่ง รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

วันที่ ๘ ๒๒.๘. 2554

ลงชื่อ 
(นายประพาศน์ รัชตะสัมฤทธิ์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
เจริญกรุงประชารักษ์

วันที่ ๘ ๒๒.๘. 2554

หมายเหตุ

1. ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ขอรับการประเมินโดยตรง ได้เสียชีวิตตั้งแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2553
2. ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2550 คือ นายสราวุฒิ สนธิแก้ว ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์
3. ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2550 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 คือ นายสุรินทร์ กู้เจริญประสิทธิ์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์. (2552). รายงานการเฝ้าระวังโรค
 ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2552. อัดสำเนา
 จริยา แสงสว่าง.(2550). “การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ไข้หวัดนก/ไข้หวัดใหญ่ในสถานพยาบาล,”.
 ใน ตำราการดูแลรักษาไข้หวัดนก/ไข้หวัดใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. บรรณาธิการโดย ทวี
 โชติพิทยสุนนท์ และนฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ.หน้า 135-136. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯเวชสาร.
 ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ งานสถิติและเทคโนโลยี, (2552).รายงานจำนวนผู้ป่วยที่
 มีกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2552. อัดสำเนา
- Rosenstock, I.,Streicher, V. &Becker,M.(1994). “The Health Belief Model and HIV risk behavior
 Change,” in **Preventing AIDS:Theories and Methods of Behavioral Interventions**
 Rj.DiClemente.&J.LPeterson(Eds.) p5-24.New York : Plenum Press.

**ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการ เพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ของ นางสาวนุสรรา โมราสุข**

เพื่อประกอบการตั้งแต่ให้ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 วช. (ด้านการพยาบาล)
(ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 403) ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ สำนักงานแพทย์

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อ ไข้หวัดใหญ่
สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศเม็กซิโกและกลุ่มประเทศแถบทวีปอเมริกาจนขยายวงกว้างของการแพร่กระจายไปทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้กำหนดชื่อโรคดังกล่าวว่าโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอช 1 เอ็น 1) ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยและเนื่องจากเป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นการระบาดทั่วโลกทำให้มีผู้ป่วยเข้ามาใช้บริการตรวจรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเป็นจำนวนมาก จากสถิติพบว่า มีผู้ป่วยที่มีกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่มารับบริการ ในโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ เดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 5,435 คน เดือนสิงหาคม 2552 จำนวน 4,161 คน และเดือนกันยายน 2552 มีจำนวน 3,500 คน (งานสถิติและเทคโนโลยี ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์, 2552) และในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยเด็กที่ต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาลเดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 65 คน เดือนสิงหาคม 2552 จำนวน 82 คน และเดือนกันยายน 2552 มีจำนวน 50 คน (คณะกรรมการควบคุมโรคติดเชื้อ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์, 2552)

โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) เป็นโรคที่ติดต่อกันจากการแพร่เชื้อติดต่อกันจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเกิดขึ้นได้ง่ายจากการหายใจเอาเชื้อที่กระจายอยู่ในละอองฝอยจากการไอหรือจามของผู้ป่วย เนื่องจากเชื้อไวรัสอยู่ในเสมหะ น้ำมูก น้ำลาย หรือผ่านทางมือที่สัมผัสสิ่งของปนเปื้อนเชื้อโรค เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได โทรศัพท์ เป็นต้น เชื้อจะเข้าสู่ร่างกายทางจมูก ตา ปาก โดยผู้ป่วยอาจเริ่มแพร่เชื้อได้ก่อนมีอาการ 1 วันก่อนป่วย ช่วง 3 วันแรกจะแพร่เชื้อได้มากที่สุด ระยะเวลาแพร่เชื้อมักไม่เกิน 7 วัน แต่ผู้ป่วยเด็กเล็กอาจแพร่เชื้อได้ก่อนมีอาการถึง 6 วัน ระยะเวลาแพร่เชื้อได้นานถึง 19-21 วันนับตั้งแต่วันเริ่มมีอาการ (จริยา แสงสว่าง, 2550)

การป้องกันการติดเชื้อและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ และในโรงพยาบาลจึงถือเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่ง ในการควบคุมโรคเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยของบุคลากรที่มสุขภาพ รวมทั้งประชาชนที่มารับบริการในโรงพยาบาล เนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ สามารถแพร่กระจายได้ทั้ง

ทางละอองฝอยจากน้ำมูก สิ่งคัดหลั่ง (droplet) และทางการสัมผัสทั้งทางตรงและทางอ้อม (contact direct & indirect) นอกจากนี้อาจแพร่กระจายทางอากาศได้ (airborne) จากกิจกรรมการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ที่ทำให้เกิดละอองฝอยขนาดเล็ก (aerosol) เช่น ใช้เครื่องช่วยหายใจ คุณผสมหะ การพ่นยา (nebulization) การพ่นชีพ (กระทรวงสาธารณสุข ,2552) โดยมีการปฏิบัติที่สำคัญตามหลักการของการแยกผู้ป่วย (Isolation Precautions) การป้องกันการแพร่กระจายทั้งทางการสัมผัส (Contact Precautions) การแพร่ทางละอองฝอย/สิ่งคัดหลั่ง (Droplet Precautions) และการแพร่ทางอากาศ (Airborne Precautions)

บุคลากรทางการแพทย์ที่ต้องดูแลผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว ถือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการรับเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) และวิธีการป้องกันการติดเชื้อและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ เพื่อให้การปฏิบัติงานปลอดภัยทั้งผู้ป่วย ผู้รับบริการ ต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม เพราะถ้าบุคลากรทางการแพทย์ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) จากการทำงานจะส่งผลให้เสียขวัญ ขาดกำลังใจและขาดอัตรากำลังในการทำงาน ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะให้บุคลากรทางการแพทย์มีความรู้ เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) และวิธีการป้องกันการติดเชื้อและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ เพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์มีความรู้ เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) และวิธีการป้องกันการติดเชื้อและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ

เป้าหมาย

บุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค ผู้ช่วยเหลือคนไข้ ที่ปฏิบัติงานที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม เด็กผู้ป่วยนอก และหอผู้ป่วยพิเศษ 19 (หอผู้ป่วยแยกสำหรับรับผู้ป่วยที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1))

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

ใช้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) และแนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลมาใช้ เพื่อป้องกันการเจ็บป่วยของบุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งประชาชนที่มารับบริการในโรงพยาบาล โดยมีการปฏิบัติที่สำคัญตามหลักการของการแยกผู้ป่วย (Isolation Precautions) การป้องกันการแพร่กระจายทั้งทางการสัมผัส (Contact Precautions) การแพร่ทางละอองฝอย/สิ่งคัดหลั่ง (Droplet Precautions) และการแพร่ทางอากาศ

(Airborne Precautions)

Transmission-based precautions เป็นวิธีการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อในผู้ป่วยที่ทราบการวินิจฉัยแล้ว โดยป้องกันตามกลวิธีการติดต่อ ดังนี้

1. Airborne precautions เป็นวิธีการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคที่แพร่ทางอากาศ ได้แก่ TB (วัณโรค), Measles (หัด), Chicken pox (สุกใส) เป็นต้น มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1.1 กรณีที่มีห้องแยกให้แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยกและปิดประตูทุกครั้งหลังเข้าหรือออกจากห้องผู้ป่วย

1.2 กรณีที่ไม่มีห้องแยกให้จัดเตียงผู้ป่วยไว้บริเวณที่อากาศถ่ายเทได้ดี เช่น ริมหน้าต่าง และควรอยู่ได้ลม

1.3 กรณีที่ไม่มีห้องแยก จัดให้ผู้ป่วยติดเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ในบริเวณเดียวกัน

1.4 สวมถุงมือชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทุกครั้งที่สัมผัสผู้ป่วย

1.5 บุคลากรทางการแพทย์ที่จะเข้าไปในห้องผู้ป่วยหรือดูแลผู้ป่วยต้องใส่ผ้าปิดปาก-จมูก ชนิด particulate respirator (N95) ล้างมือแบบ hygienic handwashing หลังการเยี่ยม

1.6 ให้ผู้ป่วยใช้ผ้าหรือกระดาษปิดปาก-จมูกเวลาไอ จาม และใส่ผ้าปิดปาก-จมูก ชนิด ธรรมดา(surgical mask) ตลอดเวลา ยกเว้นเวลารับประทานอาหารและแปรงฟัน

1.7 ถ้าต้องมีความจำเป็นในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกนอกห้องให้ผู้ป่วยใส่ผ้าปิดปาก-จมูก ชนิดธรรมดา (surgical mask)

2. Droplet precautions เป็นวิธีป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคจากละอองฝอยเสมหะ ได้แก่ Rubella (หัดเยอรมัน), Mumps (คางทูม), Pneumonia (ปอดอักเสบ), Influenza (ไข้หวัดใหญ่) เป็นต้น มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

2.1 กรณีที่มีห้องแยกให้แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก และปิดประตูทุกครั้งหลังเข้าหรือออกจากห้องผู้ป่วย

2.2 กรณีที่ไม่มีห้องแยกให้จัดเตียงผู้ป่วยไว้ห่างกันไม่น้อยกว่า 3 ฟุต มีอากาศถ่ายเทได้ดี และจัดให้ผู้ป่วยโรคเดียวกันอยู่บริเวณเดียวกัน

2.3 ผู้เข้าเยี่ยมและบุคลากรทางการแพทย์ที่จะเข้าไปในห้องผู้ป่วยหรือดูแลผู้ป่วย ต้องใส่ผ้าปิดปาก-จมูก และล้างมือแบบ hygienic handwashing หลังการเยี่ยมผู้ป่วย

2.4 สวมถุงมือชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทุกครั้งที่สัมผัสผู้ป่วย

2.5 ให้ผู้ป่วยใช้ผ้าหรือกระดาษปิดปาก-จมูกเวลาไอ จาม และใส่ผ้าปิดปาก-จมูก ชนิด ธรรมดา

2.6 ถ้าต้องมีความจำเป็นในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกนอกห้องให้ผู้ป่วยใส่ผ้าปิดปาก-จมูก
ชนิดธรรมดา

3. Contact precautions เป็นวิธีป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ติดต่อได้โดยการสัมผัส ได้แก่ infectious diarrhea, infectious wound, abscess, viral hemorrhagic infections, herpes simplex/zoster เป็นต้น มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

3.1 ในกรณีที่มีห้องแยกให้แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก และปิดประตูทุกครั้งหลังเข้าหรือออกจากห้องผู้ป่วย

3.2 ในกรณีที่ไม่มีห้องแยกให้จัดผู้ป่วยที่ติดเชื้อชนิดเดียวกันไว้บริเวณเดียวกัน

3.3 สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อสัมผัสผู้ป่วยทั้งบุคลากรและญาติ

3.4 ล้างมือแบบ hygienic handwashing ทุกครั้งหลังถอดถุงมือ

3.5 ผู้เข้าเยี่ยมให้ล้างมือแบบ hygienic handwashing หลังจากการเยี่ยมผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อใช้หัตถ์ใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) มีดังนี้

1. ศึกษาความรู้เรื่องใช้หัตถ์ใหญ่และใช้หัตถ์ใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)

สาเหตุ อาการและอาการแสดง การแพร่ติดต่อ แนวทางการดูแลรักษา ภาวะแทรกซ้อน การป้องกันไม่ให้ติดเชื้อ การป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อ การใช้หน้ากากอนามัยและการล้างมือ เพื่อจัดเตรียมแผนการสอนซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย

- ความรู้เรื่องโรค (เชื้อที่เป็นสาเหตุ อาการ วิธีการแพร่กระจายเชื้อ ระยะฟักตัว ความคงทนของเชื้อในสิ่งแวดล้อม)
- การป้องกันโรค การใช้เครื่องป้องกันร่างกาย การล้างมือ
- การจัดการกับเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วย (การทำลายเชื้อ การทำความสะอาดสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องผ้า ขยะมูลฝอย และสิ่งแวดล้อม
- การช่วยแพทย์เก็บสิ่งส่งตรวจสารคัดหลั่งในช่องคอ (throat swab) และการนำส่ง

2. กำหนดแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายที่จะให้ความรู้ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 พยาบาลวิชาชีพ และ พยาบาลเทคนิค จำนวนทั้งสิ้น 15 คน (แบ่งการสอนเป็น 2 รุ่น) และกลุ่มที่ 2 ผู้ช่วยเหลือคนไข้ จำนวน 4 คน กำหนดวัน เวลา สถานที่

3. ประสานงานกับหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขออนุญาตบุคลากรในหน่วยงานเข้ารับการสอน

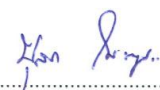
4. นำเสนอแผนการดำเนินงานแก่หัวหน้าพยาบาล เพื่อขออนุมัติแผนการดำเนินงาน
5. ดำเนินการสอนตามแผนการสอน โดยแบ่งการสอนตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ เวลาที่ใช้สอน 3 ชั่วโมง โดยใช้เวลาตั้งแต่ 13.00- 16.00 น.
6. ประเมินผลจากการทดสอบความรู้ภายหลังการสอน และประเมินผลจากการติดตามการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มคุณภาพการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)
2. บุคลากรปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1)
3. บุคลากรทางการแพทย์พยาบาลมีแผนการสอน เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ใช้เป็นสื่อการสอนเป็นแนวทางเดียวกัน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้ได้รับการสอนมีความรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70
2. บุคลากรที่มีสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยเด็กได้รับการสอน เรื่องการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ (เอช 1 เอ็น 1) ร้อยละ 100

(ลงชื่อ) 

(นางสาวนุสรา โมราสุข)

ผู้ขอรับการประเมิน
- 8 มี.ย. 2554

วันที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2552). แนวทางปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยที่ติดเชื้อหรืออาจติดเชื้อไข้หวัดใหญ่
สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1). ไม่ปรากฏที่พิมพ์

คณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์. (2552). รายงานการเฝ้าระวังโรค
ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2552. อัดสำเนา

จรียา แสงสัจจา.(2550). “การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไข้หวัดนก/ไข้หวัดใหญ่ในสถานพยาบาล.”
ใน ตำราการดูแลรักษาไข้หวัดนก/ไข้หวัดใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. บรรณาธิการ โดย ทวี
โชติพิทยสุนนท์ และนฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ.หน้า 135-136. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯเวชสาร.
ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ งานสถิติและเทคโนโลยี, (2552).รายงานจำนวนผู้ป่วยที่
มีกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2552. อัดสำเนา